

Examination of Lifelong Learning Allegory According to Television Monitoring Status by Historical Lines*

Cansu KALÇIK**

Received date: 07.04.2018

Accepted date: 26.02.2019

Abstract

Considering that lifelong learning is practiced at almost every moment of people's lives, it can be said that individuals are influenced by the learning processes of mass media which are rapidly entering the living spaces. Particularly in the mass media, the widespread use of television and visually attracting viewers to their self cause the individuals to take part in every part of life and help them learn much information. It is also an important question of how students perceive a lifelong learning sense with the historical serials that have become common on television. In this study, data were collected from the quantitative research designs by using "Survey of Perceptions of Lifelong Learning Perfected with Historical Sequences" and "Television Follow-up Situation Form". The participants of the study are limited to the 1049 students who are selected in the final classes (8th and 12th grades) of secondary and secondary education institutions selected by stratified sampling in Bartın Province during the 2015-2016 academic year. The results of the study showed that the scale scores of the students who watched television two-three times a day, followed the historical series regularly, and who followed the resurrected Ertuğrul sequence among the historical series, were evaluated according to the television watching situations within the four subscales of the scale.

Keywords: Lifelong learning, mass communication, television, history, historical series, informal learning.

* In this research, unpublished master thesis called " Life long Learning Perception through Historical TV Series (The Case of Bartın Province)" was utilized. The study was supported by the Bartın University Scientific Research Projects Commission (Project No: 2016-SOS-CY-005).

** Lifelong Learning Science Specialist, Bartın, Turkey, cansukalcik@gmail.com

Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısının Televizyon İzlenme Durumuna Göre İncelenmesi*

Cansu KALÇIK**

Geliş tarihi: 07.04.2018

Kabul tarihi: 26.02.2019

Öz

Günümüzde yaşam boyu öğrenmenin hemen hemen hayatımızın her anında gerçekleştiği göz önüne alındığında bireylerin yaşam alanları içerisine hızla giren kitle iletişim araçlarından öğrenme süreçlerinin de etkilendiği söylenebilir. Özellikle kitle iletişim araçları içinde televizyonun yaygın kullanımı ve görseelliğiyle izleyicileri kendine çekmesi bireylerin yaşamında yer etmesine neden olurken algın öğrenmeyi de sağlamaktadır. Televizyonda yaygınlaşan tarihi dizilerle öğrencilerin nasıl bir yaşam boyu öğrenme algısı edindiği de önemli bir soru olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuyu araştırmak için yapılan çalışmada nicel araştırma modellerinden tarama modeli kullanılmış “Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği” ve “Televizyon İzleme Durumu Formu” ile veriler toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini, Bartın İli’nde 2015-2016 eğitim-öğretim yılında tabakalı örneklem ile seçilen ortaokul ve ortaöğretim kurumlarının son sınıflarında (8 ve 12. sınıf) öğrenim gören 1049 öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan çalışma sonucunda, uygulanan ölçeğin dört alt boyutu televizyon izlenme durumlarına göre değerlendirilmiş ve öğrencilerin ölçek puanlarında günlük 2-3 saat televizyon izleyen, tarihi dizileri düzenli izleyen ve tarihi diziler arasında Diriliş Ertuğrul dizisini izleyen öğrencilerin ölçek puanlarının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, kitle iletişim, televizyon, tarih, tarihi dizi, algın öğrenme.

* Bu araştırmada, “Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı (Bartın İli Örneği)” adlı yayımlanmamış yüksek lisans tezinden yararlanılmıştır. Çalışma, Bartın Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiştir (Proje No: 2016-SOS-CY-005).

** Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Uzmanı, Bartın, Türkiye, cansukalcik@gmail.com

1. Giriş

Televizyon gibi hem görsel hem de işitsel kitle iletişim araçları insanların yaşam boyu öğreniminde oldukça önemlidir. Bu araçlar sayesinde bireyler her an her yerde bilgi edinebilmekte ve insanların dikkatini daha çok çektiği ve ulaşılması kolay olduğu için öğrenmelerini kolaylaştırmaktadır. Günümüzdeki en önemli toplumsallaşma aracı kitle iletişim araçlarıdır ki Taylan'a göre (2011) kitle iletişimin en temel işlevlerinden biri ise toplumsallaştırmadır. Özellikle kitle iletişim araçları içerisinde televizyon aile içinde tekrar doğmakta hem çocukları hem de onları yetiştirecek bireyleri yetiştirmekte ve toplumsallaştırmakta (Taylan, 2011, 12) yaşam boyu öğrenmeyi etkilemektedir.

Günümüzde televizyonun yaşamımızda daha fazla yer almasıyla diziler de önem kazanmış ve insanlar için ilgi çekici hâle gelmiştir. Bu bağlamda filmler kapsamında TV dizileri de bu kategoriye dâhil edilebilir. Burada tarihi problemlerin içinde en önemlilerinden biri de tarihin geçmişle ve geçmiş malzemenin bugünkü sanatla ilişkisidir (Ortaylı, 2008, 203). İzlenen sinema, film ve diziler gerçek olayları konu edindiği gibi kurgusal olaylara da yer verirler. Ancak ikisinde de izleyen seyirciye gerçeklik algısı verilmeye çalışılır. İzleyenleri konuya inandırmak ve karakterlerin duygularını yansıtmak oldukça önemlidir. Aslında gerçekçilik bireyden ayrı düşünülemez. Kendimiz ve diğer insanlar arasında gerçek dediğimiz kültürün geri kalanıyla yaptığımız uzlaşmadır (Kolker, 2009, 11). Seyirci, rol yapan kişileri oyuncu olarak değil, kendi hayatlarını oynayan gerçek kişiler gibi görür ve oyuncu oynadığı rolden ayrılamaz, bir bütün olur (Armes, 2011, 88) ki Gabner'e göre televizyon ile olan etkileşim seyircinin televizyonu izleme süresine de bağlıdır ve çok izleyen kişinin günlük yaşamın gerçeklerini tanımlamada televizyonun sunduğu tanımlar egemen ve etkilidir (Erdoğan, 1998, 3). Yani televizyonun sunduğu gerçeklik izleyicinin de kabul gördüğü gerçeklik olur ve televizyon programlarında sunulan olay ve olguları o şekilde kabul edebilir. Böylece tarihi dizileri izleyen kişi, tarihin o dönemine gidip kendisini tarihi olayların içinde görmek ister ve hatta görür, o günü, olayı, olguyu kendince değerlendirir, yargıda bulunur. Bu anlamda filmleri izlerken eleştirel bir bakış açısı ile bakmak önem arz etmektedir (Güven, Bıkmaz, Demirhan İşcan ve Keleşoğlu, 2014). Özön'e (1984, 158) göre, tarihi filmlerin amacı dönün gerçeğine ayna tutarak yansıtmaktır. Bu bağlamda tarihi dizileri izleyenler tarihi bir düşünme süreci içerisinde de girebilirler.

Tarihi diziler, kurgusal veya gerçekçi yönlerinin yanı sıra insanlarda merak duygusu oluşturabilmekte ve hatta bu insanları tarihi araştırmaya yönlendirebilmektedir. Yapılan tarihi dizilerdeki kişilerin yansıması önemlidir. Çünkü televizyonda görsellik ön plandadır ve kişi önce görseli algılar. Bir insanın vücut şeklinin, yazıyla ya da radyoda, hatta duman işaretleriyle başkalarına hitap ettiği fikirlerin biçimine etkisi olmaz. Oysa televizyon bu noktada önemlidir. Yaklaşık 150 kiloluk, üstelik konuşan kocaman bir görüntü, sözcüklerin iletildiği mantıksal ya da tinselince ayrıntıları geride bırakacaktır. Zira televizyonda söylem imajla yansıtılır (Postman, 2010, 16). Bu nedenle televizyonun, tarihi bilincimize ve yaşam boyu öğrenen insanlara nasıl bir tarihi görüntü ve imaj verdiği önemli bir konudur. Hem toplumu ayakta tutan dinamiklerden tarih ve tarih bilinci hem de bunun televizyon tarihi dizi filmlerine aktarımı yaşam boyu öğrenmede önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumda yaşam boyu öğrenme için medyaya önemli görevlerin düştüğü söylenebilir. Bu çalışma ile ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerinin televizyonda yayınlanan tarihi dizilerin; yaşam boyu öğrenme kapsamı ve ilkeleri çerçevesinde, bireyleri günlük sosyal yaşamlarında, öğrenmeyi öğrenmelerinde, tarih bilinçlerinde, tarihsel

bilgi edinme ve tarihsel düşünme açısından katkılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında şu sorulara cevap aranmıştır:

- Öğrencilerin televizyon izleme durumları nedir?

- Televizyon izleme durumuna göre öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme algı düzeyleri nedir?

- Tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin alt boyutlarına göre öğrencilerinin görüşleri, televizyon izleme durumu açısından anlamlı fark göstermekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Tarama çalışmaları geçmişte ya da halen var olan bir durumun araştırılmasını sağlamaktadır (Karasar, 2014, 77). Bu anlamda çalışmada toplum üzerinde etkili ettiği düşünülen tarihi diziler olgusunun özellikle öğrencilerin yaşam boyu öğrenme süreçlerindeki algısı araştırılmıştır. Tarama araştırmalarında anket ve ölçekler gibi ölçme araçları kullanılarak geniş kitlelerden aynı anda veri elde edilebilir. Bu çalışmada tarama türlerinden kesitsel tarama kullanılmıştır. Kesitsel tarama genelde örneklemin büyük ve farklı özelliklerdeki toplulukları incelenmesinde (Büyüköztürk vd., 2014, 78) kullanılmaktadır.

2.2. Evren-Örneklem/Çalışma Grubu/ İncelenen Dokümanlar

Herhangi bir araştırma alanına giren tüm birey veya objelere evren denir (Kaptan, 1995, 116). Sosyal bilimlerdeki araştırmalarda tüm evrene ulaşmanın zorluğu nedeniyle araştırmacılar bu evrende yer alan belli bir örnekleme seçer. Amaç, bu örneklemden elde edilen istatistikler ve sonuçlar ile evren hakkında tahminler yapmak ve evreni bilmektir (Büyüköztürk, 2016, 5). Araştırmanın ulaşılabilir evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Bartın İlin'deki ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 8 ve 12. sınıf öğrencileri, tabakalı örneklem yöntemi ile seçilen 1049 öğrenci ise örneklemini oluşturmuştur. Araştırmaya katılan 1049 öğrencinin; 570 (%54,3)'i kız, 479 (%45,7)'u erkek olup 588 (%56,1)'i 8.sınıf, 461 (%43,9)'i 12. sınıfta öğrenim görmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada ortaokul 8. sınıf ve ortaöğretim 12. sınıfta öğrenim gören öğrencilere, Ünal ve Kalçık (2017) tarafından geliştirilen "Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği" (TADYA) ve "Televizyon İzleme Durumu Formu" uygulanmıştır. Uygulamalar sırasında öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmış ve gönüllü katılım talep edilmiştir. TADYA Ölçeği'nin faktör yükleri 0.49-0.74 arasında değişmektedir. Faktör analizi sonucunda 4 faktör (tarihsel düşünme, tarih bilgisi, öğrenmeyi öğrenme, tarih bilinci) oluşurken toplam varyansın %48.064'ünü karşılayan 44 madde den oluşan ölçek elde edilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında ise Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.961 olarak bulunmuştur. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi AMOS programı ile yapılmıştır (Kay-kare=25435,460, Sd=1176, $x^2/Sd=2,345$, GFI=0,916, CFI=0,948, RMSEA=0,036). Bu değerlere göre ölçeğin geçerli ve güvenilir bir özellik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Ünal ve Kalçık, 2017). Televizyon İzleme Formu'nda ise evdeki TV sayısı, kendine ait TV durumu, günlük TV izleme süresi, TV'de izlenen program türü, TV'de izlenen dizi türü, TV'de izlenen tarih programı türü, TV'de izlenen tarihi dizi, TV'de tarihi dizileri düzenli izleme durumu ile ilgili

sorulara yer verilmiştir. Veri toplama araçlarının uygulanması ile ilgili gerekli izinler alındıktan sonra öğrencilerin gönüllü katılımı ile bir ders saatinde uygulanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi için SPSS-22.0 paket programı kullanılmıştır. Televizyon izleme durumuna ilişkin verilerin analizinde betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin, normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Kolmogorov- Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri yapılmıştır. Gruplar normal dağılım göstermediğinden dolayı analizlerde, non-parametrik testlerden olan Kruskal Wallis H-Testi ve Mann Whitney U-Testi kullanılmıştır. Karşılaştırmalar sonrasında anlamlı bir fark çıkması sonucunda Mann Whitney U-Testi ve Bonferroni düzeltmesi kullanılarak farkın kaynağı tespit edilmiştir.

3. Bulgular

3.1. Öğrencilerin Televizyon İzleme Durumlarına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin evdeki televizyon sayısı dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Evdeki TV sayısı

Evdeki TV sayısı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yok	21	2,0
1 adet	603	57,5
2 adet	425	40,5
Toplam	1049	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan 1049 öğrenciden 21(%2)’inin evinde televizyon bulunmazken, 603 (%57,5)’ünün evinde bir adet, 425 (%40,5)’inin evinde iki adet televizyon bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kendine ait TV durumu Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kendine ait TV durumu

Kendine ait TV	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	226	21,5
Hayır	823	78,5
Toplam	1049	100,0

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan 1049 öğrencinin kendine ait TV durumu; 226’sı evet, 823’ü hayır şeklinde belirtilmiştir. Öğrencilerin %21,5’inin kendisine ait ayrı bir televizyonu varken %78,5’inin ise kendine ait ayrı bir televizyonu bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük TV izleme süresi dağılımı Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Günlük TV izleme süresi dağılımı

Günlük TV izleme durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç	97	9,2
1 saat	386	36,8
2-3 saat	430	41,0
3 saatten fazla	136	13,0
Toplam	1049	100,0

Tablo 3’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan 1049 öğrencinin günlük televizyon izleme süresi; 97 (%9,2)’si hiç, 386 (%36,8)’si bir saat, 430 (%41,0)’u iki-üç saat, 136 (%13,0)’sı üç saatten fazladır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin TV’de izlediği program türü dağılımı Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. TV’de izlenen program türü dağılımı

TV de izlenen program türü	İzleyen		İzlemeyen	
	Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yerli dizi	621	59,2	428	40,8
Yerli sinema	257	24,5	792	75,5
Yabancı dizi	240	22,9	809	77,1
Yabancı sinema	325	31,0	724	69,9
Haberler	319	30,4	730	69,6
Magazin	175	16,7	874	83,3
Belgeseller	263	25,1	786	74,9
Yarışma programları	419	39,9	630	60,1
Aile, yaşam, kadın programları	61	5,8	988	94,2
Müzik/ eğlence/ klip	346	33,0	703	67,0
Diğer	0	0	1049	100,0
Toplam	1049	100,0	1049	100,0

Tablo 4’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan 1049 öğrencinin izlediği program türü; 621 (%59,2)’i yerli dizi, 257 (%24,5)’si yerli sinema, 240 (%22,9)’ı yabancı dizi, 325 (%31,0)’i yabancı sinema, 319 (%30,4)’u haberler, 175 (%16,7)’i magazin, 263 (%25,1)’ü belgeseller, 419 (%39,9)’u yarışma programları, 61 (%5,8)’i aile, yaşam, kadın programları, 346 (33,0)’sı müzik/ eğlence/ kliptir. Öğrencilerin en fazla yerli dizi ve en az aile, yaşam, kadın programlarını izledikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin TV’de izlediği dizi türü dağılımı Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. TV’de izlenen dizi türü dağılımı

TV de izlenen dizi türü	İzleyen		İzlemeyen	
	Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)
Dizi izlemem	93	8,9	956	91,1
Bilim kurgu	287	27,4	762	72,6
Macera/ polisiye	497	47,4	552	52,6
Komedi	591	56,3	458	43,7
Romantik	280	26,7	769	73,3
Tarih	188	17,9	861	82,1
Diğer	10	1,0	1093	99,0
Toplam	1049	100,0	1049	100,0

Tablo 5’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 1049 öğrencinin izlediği dizi türü; 93 (%8,9)’ü dizi izlemem, 287 (%27,4)’si bilim kurgu, 497 (%47,4)’si macera/polisiye, 591 (%56,3)’i komedi, 280 (%26,7)’ini romantik, 188 (%17,9)’i tarih, 10 (%1,0)’u diğerdir. Öğrencilerin, en çok komedi türündeki dizileri izlemeyi tercih ettikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin TV’de izlediği tarihi dizi dağılımı Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. TV’de izlenen tarihi dizi dağılımı

TV de izlenen tarihi dizi	İzleyen		İzlemeyen	
	Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)
Muhteşem yüzyıl (Hürrem-Kösem)	217	20,7	832	79,3
Diriliş Ertuğrul	373	35,6	676	64,4
Filinta	160	15,3	889	84,7
Büyük Sürgün	48	4,6	1001	95,4
Diğer	16	1,5	1033	98,5
Toplam	1049	100,0	1049	100,0

Tablo 6’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin 373 (%35,6)’ü Diriliş Ertuğrul, 217 (%20,7)’si Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem), 160 (%15,3)’i Filinta, 48 (%4,6)’i Büyük Sürgün, 16 (%1,5)’si diğer tarihi dizileri izlemektedir. Öğrenciler en çok Diriliş Ertuğrul dizisini izlediklerini belirtmişlerdir.

Öğrenciler tarihi dizi türlerinde birden fazla seçeneği işaretleyebilmesi öğrencilerin çoğunun birden fazla tarihi diziyi de takip ettiğini göstermektedir ki bu dağılım Tablo 7’de ayrıntılı olarak gösterilmiş ve öğrenciler tarafından en çok izlenen dört tarihi dizi ele alınmıştır.

Tablo 7. En çok izlenen tarihi dizi sıklığının dağılımı

TV de izlenen dizi türleri	İzleyen	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Diriliş Ertuğrul	258	24,6
Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem)	184	17,5
Diriliş Ertuğrul-Filinta	72	6,9
Filinta	63	6,0
Büyük Sürgün	23	2,2
Muhteşem Yüzyıl-Diriliş Ertuğrul	17	1,6
Diriliş Ertuğrul-Filinta-Büyük Sürgün	11	1,0
Diriliş Ertuğrul-Büyük Sürgün	7	,7
Muhteşem Yüzyıl-Filinta	6	,6
Muhteşem Yüzyıl-Diriliş-Filinta	4	,4
Muhteşem Yüzyıl-Diriliş-Sürgün	3	,3
Muhteşem Yüzyıl-Büyük Sürgün	2	,2
Filinta-Büyük Sürgün	1	,1
Muhteşem Yüzyıl-Diriliş-Büyük Sürgün	1	,1
Hiç biri	397	37,8
Toplam	1049	100,0

Tablo 7’de izlenen tarihi dizilerin sıklığına bakıldığında, öğrencilerin 258 (% 24,6)’si Diriliş Ertuğrul, 184 (%17,5)’ü Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem), 72 (%6,9)’si Diriliş Ertuğrul ve Filinta, 63 (%6)’ü Filinta, 23 (%2,2)’ü Büyük Sürgün, 17 (1,6)’si Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem) ve Diriliş Ertuğrul, 11 (%1)’i Diriliş Ertuğrul, Filinta ve Büyük Sürgün, 7 (%0,7)’si Diriliş Ertuğrul ve Büyük Sürgün, 6 (%0,6)’sı Muhteşem Yüzyıl-Filinta, 4 (%0,4)’ü Muhteşem Yüzyıl ve Diriliş-Filinta, 3 (%0,3)’ü Muhteşem Yüzyıl, Diriliş Ertuğrul ve Büyük Sürgün, 2 (%0,2)’si Muhteşem Yüzyıl ve Büyük Sürgün, 1 (%0,1)’i Filinta-Büyük Sürgün, 1 (%0,1)’i Muhteşem Yüzyıl, Diriliş Ertuğrul ve Büyük Sürgün tarihi dizilerini takip ettiği görülmektedir. Öğrencilerin 397 (%37,8)’si hiçbir tarihi diziyi takip etmediğini belirtmiştir. Öğrencilerin tarihi dizileri izleme oranlarına bakıldığında en çok Diriliş Ertuğrul ve Muhteşem Yüzyıl dizilerini takip ettikleri anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 600 (%57.2)’ü bir tarihi dizi izlerken öğrencilerin 52 (%5)’sinin birden fazla tarihi diziyi takip ettiği tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin TV’de tarihi dizileri izleme durumu dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Tarihi dizileri izleme durumu dağılımı

Tarihi dizileri izleme durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
İzleyen	625	62,2
İzlemeyen	397	37,8
Toplam	1049	100,0

Tablo 8’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin 625 (%62,2)’i tarihi dizi izlediğini 397 (%37,8)’si tarihi dizileri izlemediğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin tarihi dizileri düzenli izleme durumu dağılımı Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Tarihi dizileri düzenli izleme durumu dağılımı

Tarihi dizileri düzenli izleme durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
Düzenli izleyen	222	21,2
Düzenli izlemeyen	827	78,8
Toplam	1049	100,0

Tablo 9’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin 222 (%21,2)’si tarihi dizileri düzenli izlediğini, 827 (%78,8)’si tarihi dizileri düzenli izlemediğini belirtmiştir.

3.2. Televizyon İzleme Durumuna Göre Öğrencilerin Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algılarına İlişkin Bulgular

Günlük televizyon izleme süresine göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmelerine ilişkin bulgular Tablo 10’de gösterilmiştir.

Tablo 10. Günlük televizyon izleme süresine göre Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları

Günlük TV İzleme Süresi	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Fark*
Hiç (izlemeyen)	97	441,62	3	9,517	,023	*3-1
1 saat	386	527,32				
2-3 Saat	430	539,95				
3 Saatten fazla	136	530,59				

*p<.05

Tablo 10’da görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmesinde günlük televizyon izleme süresine göre anlamlı bir fark vardır ($X^2(3)=9,517$; $p<.05$).Anlamlı farkın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını bulmak için Bonferroni düzeltmesi uygulanarak $p=0,008$ bulunmuş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre:

Günlük 2-3 saat televizyon izleyen öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme puanları ile hiç televizyon izlemeyen öğrenciler ($U=16916,5$; $p=0,002$) arasında anlamlı bir fark vardır. Günlük 2-3 saat televizyon izleyen öğrencilerin, hiç izlemeyenlere göre tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde; günlük 2-3 saat televizyon izleyen öğrencilerin diğer televizyon izleme sürelerine göre puanları daha yüksek iken; özellikle hiç, 1 saat, 3 saatten fazla cevabını veren öğrencilerin puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

Tarihi dizileri izleme durumuna göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmelerine ilişkin bulgular Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Tarihi dizileri izleme durumuna göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizileri izleme durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İzleyen	622	582,23	379614,50	92107,500	,000
İzlemeyen	397	431,01	171110,50		

$p<.05$

Tablo 11’de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmesinde tarihi dizileri izleme durumuna göre anlamlı bir fark vardır ($U=92107,500$; $p<.05$). Bu fark, tarihi dizileri izleyen öğrenciler lehine olup tarihi dizileri izleyen öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme ortalamalarının izlemeyen öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

İzlenen tarihi dizi sayısına göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmelerine ilişkin bulgular Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. İzlenen tarihi dizi sayısına göre Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları

İzlenen tarihi dizi sayısı	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	P	Anlamlı Fark*
0. Hiç izlemeyen	397	427,87	4	106,202	,000	*0-1,0-2, 0-3,
1. Bir tarihi dizi izleyen	528	547,74				*1-2, 1-3
2. İki tarihi dizi izleyen	97	708,73				
3. Üç tarihi dizi izleyen	16	807,28				
4. Dört tarihi dizi izleyen	3	542,17				

$p>.05$

Tablo 12’de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmesinde tarihi dizi izleme sayısına göre anlamlı bir fark vardır ($X^2(4)=106,202$; $p>.05$). Anlamlı farkın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını bulmak için Bonferroni düzeltmesi uygulanarak $p=0,01$ bulunmuş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre:

Hiç tarihi dizi izlemeyen öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme puanları ile bir tarihi dizi izleyen ($U=80183,500$; $p=0.000$), iki tarihi dizi izleyen ($U= 9184,500$; $p=0.000$) ve üç tarihi dizi izleyen öğrenciler ($U= 986,000$; $p=0.000$) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark dizi izleyenler lehinedir. Bir, iki ve üç tarihi dizi izleyen öğrencilerin hiç izlemeyenlere göre tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme puanları daha yüksektir.

Bir tarihi dizi izleyen öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme puanları ile iki tarihi dizi izleyen ($U= 17325,500$; $p=0.000$) ve üç tarihi dizi izleyen öğrenciler ($U= 2008,000$; $p=0.000$) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark iki ve üç tarihi diziyi birlikte takip eden öğrenciler lehinedir. İki ve üç tarihi dizi izleyen öğrencilerin bir tarihi dizi izleyen öğrencilere göre tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme puanları daha yüksektir.

Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde; bir, iki ve üç tarihi dizi izleyen öğrencilerin hiç izlemeyen öğrencilere göre, iki ve üç tarihi dizi izleyen öğrencilerin bir tarihi dizi izleyenlere göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

En çok izlenen tarihi diziyeye göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmelerine ilişkin bulgular Tablo 13'de gösterilmiştir.

Tablo 13. En çok izlenen tarihi diziyeye göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizi türleri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Diriliş Ertuğrul	258	236,17	60931,50	19951,500	,002
Muhteşem (Hürrem-Kösem) Yüzyıl	184	200,93	36971,50		

$p<.05$

Tablo 13'de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmesinde en çok izlenen tarihi diziyeye göre anlamlı bir fark vardır ($U=19951,500$; $p<.05$). Diriliş Ertuğrul tarihi dizisini izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem) tarihi dizisini izleyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın Diriliş Ertuğrul tarihi dizisini izleyen öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

Tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmelerine ilişkin bulgular Tablo 14'de gösterilmiştir.

Tablo 14. Tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizileri düzenli izleme durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	222	721,49	160170,00	48177,000	,000
Hayır	827	472,26	390555,00		

$p<.05$

Tablo 14'de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmesinde tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre anlamlı bir fark vardır ($U=48177,000$; $p<.05$). Tarihi dizileri düzenli olarak izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, tarihi dizileri düzenli izlemeyen öğrencilerin

sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın tarihi dizileri düzenli olarak izleyen öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

3.3. Televizyon İzleme Durumuna Göre Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısının Tarihsel Düşünme Boyutuna İlişkin Bulguları

Günlük televizyon izleme süresine göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarihsel düşünme boyutuna ilişkin bulgular Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 15. Günlük televizyon izleme süresine göre Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin tarihsel düşünme boyutu puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları

Günlük TV İzleme Süresi	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
Hiç(izlemeyen)	97	470,73	3	4,281	,223
1. En fazla 1 saat	386	526,76			
2. 2-3 Saat	430	537,45			
3. 3 Saatten fazla	136	519,35			

p>.05

Tablo 15’de görüldüğü gibi, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarihsel düşünme boyutunda öğrencilerin günlük televizyon izleme süresine göre anlamlı bir fark yoktur ($X^2_{(3)}=4,281$; p>.05).

Tarihi dizileri izleme durumuna göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarihsel düşünme boyutuna ilişkin bulgular Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16. Tarihi dizileri izleme durumuna göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin tarihsel düşünme boyutu puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizileri izleme durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İzleyen	652	584,38	381018,50	90703,500	,000
İzlemeyen	397	427,47	169706,50		

p<.05

Tablo 16’da görüldüğü gibi, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarihsel düşünme boyutunda öğrencilerin tarihi dizileri izleme durumuna göre anlamlı bir fark vardır (U=90703,500; p<.05). Tarihi dizileri izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, tarihi dizileri izlemeyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın, tarihi dizileri izleyen öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

En çok izlenen tarihi diziye göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarihsel düşünme boyutuna ilişkin bulgular Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17. En çok izlenen tarihi diziye göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin tarihsel düşünme boyutu puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizi	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Diriliş Ertuğrul	258	235,06	60646,00	20237,000	,005
Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem)	184	202,48	37257,00		

p<.05

Tablo 17’de görüldüğü gibi, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarihsel düşünme boyutunda öğrencilerin en çok izlediği tarihi diziye göre anlamlı bir fark vardır (U=20237,000; p<.05). Diriliş Ertuğrul tarihi dizisini izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem) tarihi dizisini izleyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın, Diriliş Ertuğrul tarihi dizisini izleyen öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

Tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarihsel düşünme boyutuna ilişkin bulgular Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin tarihsel düşünme boyutu puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizileri düzenli izleme durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Evet	222	716,82	159134,00	49213,000	,000
Hayır	827	473,51	391591,00		

p<.05

Tablo 18’de görüldüğü gibi, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarihsel düşünme boyutunda öğrencilerin tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre anlamlı bir fark vardır (U=49213; p<.05). Tarihi dizileri düzenli izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, tarihi dizileri düzenli izlemeyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın, tarihi dizileri düzenli olarak izleyen öğrenciler lehine olduğu görülmektedir.

3.4. Televizyon İzleme Durumuna Göre Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısının Tarih Bilgisi Boyutuna İlişkin Bulguları

Günlük televizyon izleme süresine göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutuna ilişkin bulgular Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19. Günlük televizyon izleme süresine göre Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin tarih bilgisi boyutu puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları

Günlük TV İzleme Süresi	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	P	Anlamlı Fark*
Hiç(izlemeyen)	97	407,00	3	20,199	,000	
1 saat	386	520,66				*2-1,
2-3 Saat	430	543,83				*3-1,
3 Saatten fazla	136	561,96				*4-1,

p<.05

Tablo 19’da görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutunda günlük televizyon izleme süresine göre anlamlı bir fark vardır ($X^2_{(3)}=20,199$; $p<.05$). Anlamlı farkın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını bulmak için Bonferroni düzeltmesi uygulanarak $p=0,008$ bulunmuş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre;

Günlük bir saat televizyon izleyen öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutu puanları ile hiç televizyon izlemeyen öğrenciler ($U=14652$; $p=0,001$) arasında anlamlı bir fark vardır.

Günlük 2-3 saat televizyon izleyen öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutu puanları ile hiç izlemeyen öğrenciler ($U= 15332,5$; $p=0,000$) arasında anlamlı bir fark vardır.

Günlük 3 saatten fazla televizyon izleyen öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutu puanları ile hiç izlemeyen öğrenciler ($U= 4741,5$; $p=0,000$) arasında anlamlı bir fark vardır.

Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde; günlük bir saat televizyon izleyenler, 2-3 saat televizyon izleyen ve 3 saatten fazla televizyon izleyen öğrencilerin, hiç televizyon izlemeyenlere göre sıra ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tarihi dizileri izleme durumuna göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutuna ilişkin bulgular Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20. Tarihi dizileri izleme durumuna göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin tarih bilgisi boyutunun puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizileri izleme durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İzleyen	652	581,81	379340,00	92382,000	,000
İzlemeyen	397	431,70	171385,00		

$p<.05$

Tablo 20’de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutunda tarihi dizileri izleme durumuna göre anlamlı bir fark vardır ($U=92382,000$; $p<.05$). Tarihi dizileri izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, tarihi dizileri izlemeyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın tarihi dizileri izleyen öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

En çok izlenen tarihi diziye göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutuna ilişkin bulgular Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21.En çok izlenen tarihi diziye göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği puanlarının tarihsel bilgi boyutu Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizi türleri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Diriliş Ertuğrul	258	229,12	59113,00	21770,000	,118
Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem)	184	210,82	38790,00		

$p>.05$

Tablo 21’de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutunda en çok izlenen tarihi diziyeye göre anlamlı bir fark yoktur ($U=21770,000$; $p>.05$).

Tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutuna ilişkin bulgular Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22. Tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin tarih bilgisi boyutu puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi düzenli durumu	dizileri izleme	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet		222	708,85	157365,50	50981,500	,000
Hayır		827	475,65	393359,50		

$p<.05$

Tablo 22’de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilgisi boyutunda tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre anlamlı bir fark vardır ($U=50981,5$; $p<.05$). Tarihi dizileri düzenli olarak izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, tarihi dizileri düzenli izlemeyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın tarihi dizileri düzenli olarak izleyen öğrenciler lehine olduğu görülmektedir.

3.5. Televizyon İzleme Durumuna Göre Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısının Öğrenmeyi Öğrenme Boyutuna İlişkin Bulguları

Günlük televizyon izleme süresine göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin öğrenmeyi öğrenme boyutuna ilişkin bulgular Tablo 23’te gösterilmiştir.

Tablo 23. Günlük televizyon izleme süresine göre Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin öğrenmeyi öğrenme boyutu puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları

Günlük TV İzleme Süresi	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
1. Hiç(izlemeyen)	97	458,48	3	5,761	,124
2. En fazla 1 saat	386	528,92			
3. 2-3 Saat	430	531,85			
4. 3 Saatten fazla	136	539,68			

$p>.05$

Tablo 23’de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin öğrenmeyi öğrenme boyutunda günlük televizyon izleme süresine göre anlamlı bir fark yoktur ($X^2_{(3)}=5,761$; $p>.05$).

Tarihi dizileri izleme durumuna göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin öğrenmeyi öğrenme boyutuna ilişkin bulgular Tablo 24’te gösterilmiştir.

Tablo 24. Tarihi dizileri izleme durumuna göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin öğrenmeyi öğrenme boyutunun puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizileri izleme durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İzleyen	652	584,31	380968,00	90754,000	,000
İzlemeyen	397	427,60	169757,00		

p<.05

Tablo 24'te görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin öğrenmeyi öğrenme boyutunda tarihi dizileri izleme durumuna göre anlamlı bir fark vardır (U=90754,000; p<.05). Tarihi dizileri izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, tarihi dizileri izlemeyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın tarihi dizileri izleyen öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

En çok izlenen tarihi diziye göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin öğrenmeyi öğrenme boyutuna ilişkin bulgular Tablo 25'de gösterilmiştir.

Tablo 25. En çok izlenen tarihi diziye göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği puanlarının öğrenmeye öğrenme boyutu Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizi	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Diriliş Ertuğrul	258	234,67	60544,50	20338,500	,007
Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem)	184	203,04	37358,50		

p<.05

Tablo 25'de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin öğrenmeyi öğrenme boyutunda en çok izlenen tarihi diziye göre anlamlı bir fark vardır (U=20338,500; p<.05). Diriliş Ertuğrul tarihi dizisini izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem) tarihi dizisini izleyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın Diriliş Ertuğrul tarihi dizisini izleyen öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

Tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin öğrenmeyi öğrenme boyutuna ilişkin bulgular Tablo 26'da gösterilmiştir.

Tablo 26. Tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin öğrenmeyi öğrenme boyutu puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi düzenli durumu	dizileri izleme N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Evet	222	717,50	159285,00	49062,000	,000
Hayır	827	473,33	391440,00		

p<.05

Tablo 26’da görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin öğrenmeyi öğrenme boyutunda tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre anlamlı bir fark vardır ($U=49062$; $p<.05$). Tarihi dizileri düzenli izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, tarihi dizileri düzenli izlemeyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın tarihi dizileri düzenli olarak izleyen öğrenciler lehine olduğu görülmektedir.

3.6. Televizyon İzleme Durumuna Göre Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısının Tarih Bilinci Boyutuna İlişkin Bulguları

Günlük televizyon izleme süresine göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilinci boyutuna ilişkin bulgular Tablo 27’de gösterilmiştir.

Tablo 27. Günlük televizyon izleme süresine göre Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin tarih bilinci boyutu puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları

Günlük TV İzleme Süresi	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
1.Hiç(izlemeyen)	97	468,98	3	4,125	,248
4. 1 saat	386	527,74			
5. 2-3 Saat	430	531,29			
6. 3 Saatten fazla	136	537,29			

$p>.05$

Tablo 27’de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilinci boyutunda baba mesleğine göre anlamlı bir fark yoktur ($X^2_{(3)}=4,125$; $p>.05$).

Tarihi dizileri izleme durumuna göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilinci boyutuna ilişkin bulgular Tablo 28’te gösterilmiştir.

Tablo 28. Tarihi dizileri izleme durumuna göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin tarih bilinci boyutu puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizileri izleme durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İzleyen	652	584,13	380851,50	90870,500	,000
İzlemeyen	397	427,89	169873,50		

$p<.05$

Tablo 28’de görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilinci boyutunda tarihi dizileri izleme durumuna göre anlamlı bir fark vardır ($U=90870,5$; $p<.05$). Tarihi dizileri izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, tarihi dizileri izlemeyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın tarihi dizileri izleyen öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

En çok izlenen tarihi diziye göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilinci boyutuna ilişkin bulgular Tablo 29’da gösterilmiştir.

Tablo 29. En çok izlenen tarihi diziye göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği puanlarının tarih bilinci boyutu Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizi	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Diriliş Ertuğrul	258	235,35	60719,50	20163,500	,004
Muhteşem Yüzyıl (Hürrem- Kösem)	184	202,08	37183,50		

p<.05

Tablo 29’da görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilinci boyutunda en çok izlenen tarihi diziye göre anlamlı bir fark vardır (U=20163,5; p<.05). Tarihi dizileri izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, tarihi dizileri izlemeyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın tarihi dizileri izleyen öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

Tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre öğrencilerin, tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilinci boyutuna ilişkin bulgular Tablo 30’da gösterilmiştir.

Tablo 30. Tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre, Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeğinin tarih bilinci boyutu puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Tarihi dizileri düzenli izleme durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Evet	222	692,36	153704,50	54642,500	,000
Hayır	827	480,07	397020,50		

p<.05

Tablo 30’da görüldüğü gibi, öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenmenin tarih bilinci boyutunda tarihi dizileri düzenli izleme durumuna göre anlamlı bir fark vardır (U=54642,5; p<.05). Tarihi dizileri düzenli izleyen öğrencilerin sıra ortalaması, tarihi dizileri düzenli izlemeyen öğrencilerin sıra ortalamasından daha yüksektir. Bu farkın tarihi dizileri düzenli izleyen öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

4. Tartışma ve Sonuç

Televizyonda yayınlanan tarihi dizilerin; yaşam boyu öğrenme kapsamı ve ilkeleri çerçevesinde, bireyleri günlük sosyal yaşamlarında, öğrenmeyi öğrenmelerinde, tarih bilinçlerinde, tarihsel bilgi edinme ve tarihsel düşünme açısından katkılarının değerlendirilmesi amacıyla yapılan araştırmaya katılan 1049 öğrencinin %2’sinin evinde televizyon yokken, %57,5’inde bir adet, %40,5’inde iki adet televizyon vardır. Öğrencilerden %21,5’inin kendisine ait ayrı bir televizyonu varken %78,5’inin ise kendine ait ayrı bir televizyonu bulunmamaktadır. UNESCO kapsamında bir ülkenin az gelişmiş olarak nitelendirilmemesi için, ülkede 100 kişiye on gazete, beş radyo, iki televizyon, iki sinema koltuğu düşmelidir (Mattelart, 2013, 75). Medya, gelişmiş toplumların güçlü ve çağdaş görünümünü sağlarken araştırma bulgularına göre öğrencilerin %98’inin evinde televizyon olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük televizyon izleme süreleri; %9,2'sinde hiç, %36,8'inde 1 saat, %41'inde 2-3 saat, %13'ünde üç saatten fazladır. Öğrencilerin %91'i televizyon izlediğini belirtmiştir. Bu bulgulara göre öğrencilerin en çok iki-üç saat arası televizyon izledikleri görülmektedir. Hemen hemen tüm evlerde televizyonun bulunması, ulaşılabilir olması ve işitsel ve görsel duylara hitap etmesi sebebiyle kişi üzerinde aile ve okulundan sonra çok etkili olabilmektedir (Aral ve Aktaş, 1997, 105). Bu nedenle öğrencilerin televizyon izleme süreleri kontrol edilmesi gereken bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylece televizyonun bireyler üzerinde oluşturabileceği olumsuz etkiler de en aza indirgenmiş olacaktır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, televizyon programlarından en çok yerli diziyi izledikleri tespit edilmiştir. En az ise aile, yaşam, kadın programlarını izledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, ortaokul 8. sınıf ve ortaöğretim 12. sınıf öğrencilerinin televizyon programlarından yerli dizileri izledikleri ve ilgi duydukları ancak aile, yaşam, kadın programlarının ilgilerini çekmediği söylenebilir. Öğrencilerin %62,2'sinin televizyonda tarihi dizi, %56,3'ünün komedi türü diziyi izledikleri tespit edilmiştir. Televizyonun toplumu oluşturan tüm kesimlere oranla çocuk ve gençlerde daha çok etki ettiği (Karacoşkun, 2002, 229) düşünüldüğünde çalışmaya dahil olan öğrenci grubu gibi çocuk ve gençlerin hangi tür programları izledikleri kontrol edilmelidir. Aksi takdirde çeşitli davranış modelleri sunan televizyonun çocuklar ve gençler üzerinde çok yönlü etkisi olacağı açıktır.

Araştırmaya katılan öğrencilerden %35,6'sı tarihi dizi olarak *Diriliş Ertuğrul'u* izlemeyi tercih ederken %20,7'sinin *Muhteşem Yüzyıl (Hürrem-Kösem)* dizisini izlediği tespit edilmiştir. Bu durum dizilerin popüler olması ve izlenme oranlarının yüksek olmasıyla da örtüşmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerden %57,2'si bir tarihi dizi izlerken %5'inin birden fazla tarihi diziyi takip ettikleri görülmektedir. Bu öğrencilerden %21,2'si tarihi dizileri düzenli olarak izlediklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme puanları ile günlük televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir fark vardır. Bu fark günlük 2-3 saat televizyon izleyen öğrenciler lehinedir. Benzer şekilde araştırmada birden fazla tarihi diziyi düzenli izleyen öğrenciler lehine de anlamlı bir fark çıkmıştır. Bu sonuçlar, birden fazla tarihi diziyi düzenli izleyen öğrencilerin televizyon izleme süresinin uzun olduğu ve tarihi dizilere olan ilgileriyle birlikte yaşam boyu öğrenmelerinin de arttığı şeklinde yorumlanabilir. Tarihi diziler içinde en çok *Diriliş Ertuğrul* dizisinin izlendiği sonucu önemli olup bu diziden öğrencilerinin tarih bilgisi, tarih bilinci, tarihsel düşünme ve öğrenmeyi öğrenme açısından daha fazla etkilendiği görülmektedir.

Ocak ve Selimoğlu'na (2016, 441) göre, öğrenciler tarihi dizilerin tarih dersi için önemli olduğunu düşünmektedirler. Araştırma bulgularını destekleyen bu sonucun yanında, öğrencilerin tarihi dizilerden farklı boyutlarda etkilendikleri söylenebilir. Özellikle tarih öğrenimi ve öğrenmeyi öğrenme boyutu ile tarihi dizilerin öğrencilere önemli katkılar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda; yayınlanan tarihi dizilerin senaryo ve içeriklerinin irdelenmesi gerekliliği ortaya çıkarken, dizilerde sunulan mesaj ve olayların titizlikle ele alınması gerekmektedir. Öğrencilerde ve izleyicilerde oluşabilecek yanlış tarih algısı, yaşam boyu sürecek ve düzeltilmesi zor bir tarih bilincine sebep olacaktır.

Kaynaklar

- Aral, N. & Aktaş, Y. (1997). Çocukların televizyon ve diğer etkinliklere harcadıkları sürenin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (13), 99-105.
- Armes, R. (2011). *Sinema ve gerçeklik tarihsel bir inceleme* (1. Baskı). (Z. Ö. Barkot, çev.). İstanbul: Doruk Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı; İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. (22. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (17. Basım). Ankara; Pegem Akademi Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (1998). Gerbner'in ekme tezi ve anlattığı öyküler üzerine bir değerlendirme. *Kültür ve iletişim*, 2, 149-180. 7.7.2016 tarihinde <http://www.irfanerdogan.com/makaleler1/gerbner.htm> adresinden alınmıştır.
- Güven, İ., Bıkmaz, F., Demirhan İşcan, C. ve Keleşoğlu, S. (2014). *Tarih öğretimi, kuram ve uygulama*. İsmail Güven (Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaptan, S. (1995). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. (10. Basım) Ankara: Rehber Yayınevi.
- Karacoşkun, M. D. (2002). Bireysel ve toplumsal çözümede televizyon faktörü üzerine düşünceler. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6(1), 227-233.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi "Kavramlar ve ilkeler teknikler"*. (26. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kolker, R. (2009). *Film, biçim ve kültür*. (1. Basım). (Çev. F. Ertınaz, A. Güney, Z. Özen, O. Şakır, B. Tokem, D. Tunal, E. Yılmaz). Ankara: De Ki Basım Yayıncılık.
- Mattelart, A. (2013). *İletişimin dünyasallaşması*. (3. Basım). (Çev. H. Yücel) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ocak G. & Selimoğlu, S. (2015). Tarih öğretiminde tarih dizilerinin kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri-nitel bir analiz. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(1), 431-452.
- Ortaylı, İ. (2008). *Tarihimiz ve biz*. (3. Basım). İstanbul: Timaş Yayıncılık.
- Özön, N. (1984). *100 Soruda Sinema Sanatı*. (2. Basım). Ankara: Gerçek Yayınevi.
- Postman, N. (2010). *Televizyon öldüren eğlence, gösteri çağında kamusal söylem*. (3. Basım). (Çev. O. Akınhay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Taylan, H. H. (2011). *Televizyonla yetişmek; televizyon şiddetinin etkileri üzerine bir araştırma*. (1. Basım) Konya: Çizgi Kitapevi Yayıncılık.
- Ünal, F. & Kalçık, C. (2017). Tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme algısı ölçeğinin geliştirilmesi, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (4), 1916-1937.

Extended Summary

1. Introduction

It can be said that the technological improvements together with the increase of channel numbers and broadcasts in the television. Considering the viewing rates, one of the television broadcasts that attract the attention of the individuals is the series. Television series are so interesting and exciting that they can reach massive masses. Thus, television series can enter into the lives of individuals. From this point of view, the issue of historical series, their character and language, and how people affect their lifelong learning are also a problem. Television series occupy an important place in the life cycle of individuals and they are engaged in their agenda. Moreover, it can be said that television series directs the lives of individuals in terms of history, psychological, sociological, political, cultural and even economic sense.

In this context, history is as important as the presentation in the series. Furthermore, the evaluation of the life-long learning effect of the series on the individual is also a matter to be investigated. Because life-long learning can also be achieved through information that individuals acquire from their surroundings in their daily lives and from mass media.

In this study, the historical series in Turkey was investigated according to the television watching patterns in which students have a perception in the lifelong learning process. Because history is the most important feature that makes a nation a nation. How the past is perceived is transmitted to future generations. Thus, television series can be said to affect the formation of a lifetime-long awareness of history.

2. Method

In the research, a screening method was used which is one of the quantitative research patterns. In addition, the “television monitoring status form” and “ Life-long learning perception with historical Series” scale developed by researchers and 1049 middle school and secondary school students were used as layered samples. The obtained data were analyzed with SPSS 22 program.

Two percent of the students who participated in the study has one or more television at home while the rest of the participants has one or more television at home. Moreover, it was concluded that some students has their own television. This shows that television is watched in the students' homes. It was understood that forty-four percent of the students spent three hours a day in front of the television.

3. Findings, Discussion and Results

As a result of the research, it was determined that the majority of the students watched television and watched the most domestic series of television programs. It has also been determined that students follow at least family, life and women's programs. Thus, it is understood that the students in this age group did not show interest in family, life and women's programs. The students, historically follow the series of Resurrection Ertuğrul and the Greatest Century. According to the TV watching status of the students, it is seen that the results of the TADYA scale scores are higher than those of the students watching the historical series. Historical thinking, knowledge, awareness, and learning dimensions of the scale were found to increase the duration of the

students watching television. It is seen that the students who watch two and three historical series and those who watch them regularly are more interested in the historical issues and the scores of the scale are higher. It is seen that the students have increased their knowledge by watching the historical series Thus, they think historically as well as historical knowledge. In this sense it can be interpreted as providing students with learning and at the same time giving them a historical consciousness.

Araştırma makalesi: Kalçık, C. (2019). Tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme algısının televizyon izlenme durumuna göre incelenmesi (Bartın ili örneği). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (1), 113-134.